

Jutlus – Ps 34:8

Lasnamäe Püha Markuse koguduse avajumalateenistus

29. september 2024 Lasnamäe

Peapiiskop Urmas Viilma

“Issanda ingel on leerina nende ümber, kes Teda kardavad, ja Ta vabastab nad” (Ps 34:8).

Üle kümne aasta on möödunud sellest, kui 2013. aastal asutati EELK Saku Toomase kogudus. Enne seda oli 2010. aastal asutatud EELK Mustamäe Maarja Magdaleena kogudus. Sel aastal oleme rõõmistanud EELK Lasnamäe Püha Markuse koguduse asutamise üle. Siinne kogukond oli ise varem juba valmis kogudust ametlikult asutama, sest tegelikult on kogudusena koos käidud juba 10 aastat. Asjaolud aga edenesid siiski nõnda, et alles käesoleva aasta kevadel tegi Jõgeval kogunenud Kirikukogu lõpliku koguduse asutamise otsuse.

Kogudused sünnivad sinna, kus on inimesi, kes soovivad Jumala Sõna ja sakramendi ümber koonduda. Kui inimesi on piisavalt, Jeesuse jüngrite arv ehk 12, siis saab koguduse ametlikult asutada. On paraku ka paiku, kus tuleb kogudusi sulgeda. Kui täna tähistame Lasnamäe Markuse koguduse ametlikku algust ühise jumalateenistusega, siis täpselt nädalapäevad tagasi osalesin ühe teise Markuse nimega koguduse viimasel ametlikul jumalateenistusel, mis märkis koguduse ametlikku lõppu. Nimelt, 22. septembril pidas oma viimase ametliku jumalateenistuse EELK Baltimore Püha Markuse kogudus Ameerika Ühendriikides. Üle 70 aasta tagasi pagulaseestlaste poolt asutatud kogudus jõudis oma loomuliku lõpuni. Kuigi eestlasi elab Baltimore ja Washingtoni ümbruses palju, ei ole nende hulgas enam neid, kes sooviksid ja jõuaksid koguduse igapäevast tegevust korraldada. Nii nagu pärieluski käib sünd ja lahkumine käsikäes on olnud samamoodi ka kahe Püha Markuse nime kandva EELK kogudusega: Baltimore Püha Markuse kogudus lõpetas ja Lasnamäe Püha Markuse kogudus alustab.

Kui kevadisel kirikukogul tekkis küsimus, miks Lasnamäe kogudus kannab just evangelist Markuse nime, ei olnud koguduse esindaja vastus liiga põhjalik. Sellest ei olegi midagi, sest Püha Vaim teeb oma tööd sageli nõnda, et me seda kohe ei mõista. Olen päris veendunud, et Lasnamäel püha Markuse nime alla koonduv kogudus, kes tunnistab Jeesust Issandaks, on sama ustav kui seda oli Jeesust Kristust järginud Markus oma päevil.

Kes oli püha Markus? Mida me temast teame? Uues Testamendis mainitakse korduvalt Johannes Markuse nimelist meest, kes oli pärit Jeruusalemma algkogudusest. Tema nime kannab ka kõige vanimaks peetav evangeelium. Kuigi Markuse evangeeliumis ei ole otsesõnu viidet evangeeliumi autori nimele, peab vanakiriklik pärimus selle raamatu autoriks Markust.

Apostlite tegude raamatu 12 ja 13 peatükis nimetatakse, et Johannes Markus saatis Barnabast ja Paulust esimesel misjonireisil (Ap 12:25; Ap 13:5). Ka hiljem oli ta oli Pauluse saatja misjonitegevuses (Fm 24; Kl 4:10; 2Tm 4:11). Lisaks märgitakse Peetruse esimeses kirjas, et Markus oli koos Peetrusega Roomas (Paabelis) (1Pt 5:13). Kristlik pärimus peab ka Kaana pulma ühte teenritest, kellel Jeesus palus ammutada veeanumatest veini, just Markuseks (Jh 2:1-11). Ta olevat olnud ka üks Jeesuse poolt välja läkitatud 70 jüngrist (Lk 10:1) On neidki piibliuurijaid, kes arvavad, et Jeesuse vangistamise järel Jeesusele järgnenud noormees, kes oma kinni võtmise katsel jättis maha oma särgi ja alasti põgenes, olevat olnud Markus (Mk 14:50-52). Seda noormeest teab nimetada ainult Markus oma evangeeliumis. Oluline on

nimetada ka, et ilmselt seadis Jeesus armulaua Markuse maja ülemises toas. Ka ülestõusnud Jeesus ilmus jüngritele just Markuse majas (Jh 20) ning Püha Vaim laskus jüngrite peale nelipühäl samas kohas. Seal oli enne nelipüha sündmust valitud ka Juudas Iskarioti asemele kaheteistkümnendaks apostliks Mattias (Ap 1:13; Ap 2:2; Ap 12:12).

Vanakirikliku pärimuse kohaselt oleval Markus sündinud Põhja-Aafrikas Liibüas juudi peres, kuid juba noorena läinud Palestiinasse. Pärast Jeesuse ristisurma ja ülestõusmist läks Markus aastal 48 pKr Aleksandriasse, kus temast sai Aafrika esimene piiskop ja kuhu ta ehitas Aafrika esimese pühakoja. Markust peetaksegi Aafrika evangeliseerijaks ning Kopti Katoliku kiriku, Kopti Ortodoksi kiriku ja Aleksandria Apostliku Õigeusu Kiriku asutajaks. Aastal 68 pKr võtsid raevunud paganad Markuse kinni, lohistasid teda kaks päeva hobuse saba külge kinnitatud köie otsas kuni ta märtrina suri ja keha tükkideks pudenes. Tema säilmed maeti tema enda poolt ehitatud kirikusse Aleksandriasse, kust need hiljem Veneetsiasse üle viidi. Veneetsiasse ehitati tema mälestuseks kuulus Püha Markuse katedraal, kus hoitakse tänaseni tema säilmeid.

Markuse nagu ka teiste Jeesuse jüngrite elu muutus hetkest, mil ta kohtus Jeesusega. Meie ajal ja maailmas võib Issanda puudutus tabada inimesi sama ootamatult kui Markust 2000 aastat tagasi. Kindlasti on sellise puudutuse tõenäosus suurem just kirikus. Ka siin Lasnamäe Pae palvekojas on kohtumisaik Jumalaga. Kõige olulisem koht siin kirikus Jumalaga kohtumiseks on altari juures. Just altari ees antakse töötused. Ristimisel teevad seda vanemad, ristivanemad ja täiskasvanud ristitavad ise. Konfirmeerimisel leeritavad. Laulatusel laulatavad. Kui kogudus saab uue õpetaja või mõne ametikandja seatakse ta ametisse just altari ees. Kõige isiklikum kohtumine Kristusega toimub aga armulaual, kus me võtame alatari ümber viibides vastu Kristuse ihu ja verd ning saame nõnda tema surma ja ülestõusmise osaliseks.

Kirikukalendrisse on märgitud tänase päeva peale: *Peaingel Miikaeli ja kõikide inglite püha ehk mihkkipäev*. Päeva teemaks on *Jumala sõnumitoojad* ja päeva salmiks Pühakirjast “*Issanda ingel on leerina nende ümber, kes Teda kardavad, ja Ta vabastab nad*” (Ps 34:8).

Tänapäeval soovivad paljud inimesed mitte kohtuda Jeesusega, vaid kohtuda ja suhelda inglitega. Inglmüstika on tänapäeval väga levinud. Kristlastena peame inglitest kõneledes lähtuma eelkõige Piibli tekstist, kus inglitest juttu. Selleks tuleb tunnistada, et Jumal on inglid nagu inimesedki loonud ning neile oma konkreetse koha ja ülesande andnud. Jumalaga kohtumiseks ei tohi me rahulduda ainult inglitega kohtumisega ega seda eraldi taotlema.

Me ei leia Piiblist kohta, kus inimestele ennast ilmutavad inglid tegutseksid omatahtsi, lahus Jumala poolt paika pandud käsuliinist. Nõnda ei ole ka kirjakohta, kus inimesed otsiksid ise kontakti inglitega ja paluksid neilt teeneid või abi. Inglid on Jumala käsundusohvitserid, Tema sõnumitoojad ja käsualused, Jumala saadikud. Inglid, kes asuvad Jumala käskude asemel joonduma mitte Jumala, vaid iseenda soovide ja palvetest, saavad mässulisteks ingliteks, saavad langenud ingliteks.

Jeesus ei sündinud ingliks, vaid inimeseks. Jumala Poeg sündis inimeste hulka. Tema kohta öeldakse heebreakirja alguses, *ta on istunud Ausuuruse paremale käele kõrgeimas taevas ning saanud ülemaks inglitest* (Hb 1:3-4). Tema on see, keda ka inglid teenivad ja kelle kohta öeldakse: *Ka kõik Jumala inglid kummardagu teda!* (Hb 1:6) Just Jeesuse poole saame ka meie oma tänu- ja palvesoovidega pöörduda ning Teda oma eluga järgides Issanda ja Jumalana

austada. Meile ei ole vaja teisi vaimseid isandaid, õpetajaid ega valgustajaid, sest Kristus maailma valgustajana on ikka seesama täna ja alati.

Jõuluööl karjastele ilmunud inglid ei oodanud, et karjased neid kummardaksid ja austaksid. Nad ilmusid selleks, et viidata karjastele, kust nad leiavad Jeesuse. Nad aitasid karjastel kohtuda Jeesusega, Maailma Valgusega. Just selle, Maailma Valguse poole tuleb meil liikuda ja seda Valgust otsida. Inglid Valguse teenritena aitavad inimesi Kristuse suunas liikuda.

Täna siin Lasnamäe koguduse keskel viibides soovin, et Jumalaga kohtumine oleks ka siin kõigi jaoks rõõmus ja valgustav hetk. Ka siis, kui peame seisma patustena Tema palge ees, on kohtumine Issandaga rõõm. Issanda Kristusega kohtumine muudab inimese paremaks ning tema hinge ja südametunnistuse puhtamaks. Jumal olgu meie hinge puhastajaks ja meie kõigi rõõmu allikas, ka siin Lasnamäe Pae palvekojas.

Tänane mihklipäev ei ole aga mitte ainult inglite, vaid ka laste püha, sest mihklipäeval on Eestis tava alustada kogudustes pühapäevakooli aastat. Lastetöö assessor Mattias Haamer ja Laste- ja Noorsootöö Ühenduse juhataja Triin Salmu on kutsunud üles täna meie kiriku lastetöö eestpalvesse võtta ja ka lastetöö jaoks annetada. Lastest rääkis ka tänases evangeeliumis ka evangelist Matteus, kui kirjeldas meile laste kohtumist Jeesusega: *„Ja Jeesus kutsus ühe lapse, pani nende keskele seisma ja ütles: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki! Kes nüüd iseennast alandab selle lapse taoliseks, see on suurim taevariigis. Ja kes iganes ühe niisuguse lapse võtab vastu minu nimel, võtab vastu minu. (Mt 18:2-5)*

Kui säilitame Jumalaga suheldes lastele iseloomuliku siira ja puhta suhte – südamest südamesse ja hingest hinge –, siis on Jumala riik meiegi päralt. Olgu selline suhe Jumalaga kõigil, kes siia Lasnamäe pühakotta sisenevad ja siin Jeesusega kohtuvad.

Aamen.